

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Glas moderat.

(x) Mare nenorocire se descarcă asupra Sârbiei. Armata sa este risipită sau prizonieră, guvernul său fuge în țară vecină, regele și fiii săi bat la uși străine, poate în țări depărtate, ear poporul plânge și blastemă în mijlocul zidirilor sale distruse și a averilor pierdute.

Acestea sânt fapte, ce se constată în coloanele presei din lumea întregă.

Țara sârbească a săvârșit grele păcate în timpul mai nou. A început cu înlăturarea violentă dela tron a ultimului vlăstar din dinastia Obrenovici și cu ridicarea în scaun a unei familii, tot naționale, însă crescute în fărâdelegi, — și a sfârșit cu uneltirile criminale îndreptate împotriva monarhiei noastre.

Prin mijlocirea bombelor și a revolverelor, puse în mâni de asasini plătiți sau fanatizați, au voit frunțașii Sârbiei să-și realizeze idealurile naționale. Massa poporului n'a protestat la timp împotriva păcatelor făcute de mai marii săi; ea s'a lăsat sedusă, amețită cu fraze mari sau terorizată de aleșii săi prostiți de ură.

De aici catastrofa de astăzi a nației sârbești.

Învățătura este: *Viitorul unei țări nu se clădește pe fundamentul crimelor.*

Meditând asupra acestei învățături și în general asupra caracterelor ce se ivesc în viața publică a micilor națiuni, eată un pasaj dintr'un articol de gazetă cu raport la cele ce se petrec în nefericita țărișoară vecină:

«Sârbia — zice articolul — trebuie întâi să se curețe de păcate, ca să poată învia din mormântul, în care s'a răsturnat în urma ambițiunii sale neînfrămate. Cei ce îndreaptă soarta popoarelor, trebuie să știe că națiunile nu sânt muritoare, și că nu se află pe seama unei națiuni un mormânt așa de adânc, ca dintr'însul să nu mai poată învia. Nu poate să fie scopul nostru: extirparea milioanelor de pe fața pământului. Asemenea lucru ar fi pe cât de neomenos, pe atât de imposibil. Până când se găsește un pământ, unde locuiesc sârbi, unde trăește limbă sârbească și trăesc tradiții naționale sârbești, până atunci există și putința renașterii națiunii sârbești. Dacă prin urmare am ajuns în ajunul desființării regatului sârbesc de astăzi, trebuie să accentuăm, că ne gândim și la *învierea Sârbiei celei nouă*... Noi dorim să trăim în pace cu o națiune sârbească vindecată de păcate și deșteptată din visuri; o dorim chiar și din motivul, că trăiesc și în Ungaria cetățeni de limbă sârbească, pe cari nu voim să-i atingem în sentimentele lor de rasă, *niçi nu intenționăm să-i nimicim* de pe suprafața globului pământesc»...

Acestea sânt cuvinte tipărite într'un prim articol al unui ziar un-

guresc din capitală. Un glas mai moderat nu se poate.

Este de ajuns să spunem, că organul, care s'a hotărât să aștearnă pe hârtie vorbe așa de cumiți și de cumpătate, — după ce în trecutul său de treizeci și cinci de ani a predicat zilnic patriotismul orb și exagerat, — se numește tocmai Budapești Hirlap.

Măsura înțeleaptă și chibzueala, două însușiri, care n'au fost nici odată părțile tari ale gazetei de sub direcția dlui Rákosi Jenő, dorim să prindă putere și să se răspândească și la colegele sale din capitală și din provincie.

Căci, altfel, presa pătimășă nu promovează, ci otrăvește, — cum a făcut de atâtea ori, — raporturile între popoarele din această țară. Ear când începe odată răul, el se ține șir.

Neutralitatea statelor mici.

(b.) Neutral înseamnă pe scurt a nu aparține nici unei partide. Neutralitatea statelor va se zică, în sensul dreptului internațional, neamestecul în litigiul politic al altor state. Dacă un stat neutral în scopul menținerii neutralității sale stă cu arma la picior, atunci să vorbește de neutralitate înarmată.

Azi statele mici neutrale din Balcani, România și Grecia, sunt în stare de neutralitate înarmată. Aceasta însă nu va se zică, că ele au înarmat în scopul de a se resboi, ci numai într'un a-și afirma neutralitatea absolută.

Căci se nu se uite, că în Europa sunt numai trei state mici, cărora din motive internaționale li-a fost garantată neutralitatea perpetuă din partea statelor mari. Aceste state sunt: Elveția, Belgia și Luxemburgul. În orientul Europei nu s'a putut ajunge între marile puteri la o astfel de înțelegere asupra României, Bulgariei, Greciei, Sârbiei și Muntenegrului illo tempore. Motivele nu le putem scruta. Prin urmare, statele mici toate în fine, afară de cele trei amintite, sunt libere și independente în acțiunile lor de orice fel. Pot se face ce vor și în actualul conflict, fără se vateme vreo învoială. Și cu toate acestea, observăm un lucru foarte caracteristic, pe care l-a scos în evidență acest război. Belgia în loc se profite de garanțiile neutralității ei, ea a fost care și-a jertfit independența cea mai bine chezușuită. Pentru ce?! Pentru că s'a lăsat momită de Franța și Englitera, și prin aceasta nu și-a mai respectat ea însăși dreptul ei asigurat de toate puterile, ci evident și-a tradat propriul ei interes, atunci când, dacă nu putea face altfel, cel puțin nu părtinea nici pe Germania, dar nici pe Franța, ci lăsa curs liber ciocnirii acestor doi antagoniști prin teritoriul ei, mulțumindu-se cu un protest, pe care-l vedem la Grecia de pildă acum, când Englitera și Franța îi cer cu insistență un teren de luptă pe pământul ei,

promițându-i despăgubiri pentru orice daună cauzată.

Mulți vor fi de credința, că aceasta înseamnă o politică grecească, o devalvare a conștiinței Eladei de stat independent, când, cum spun depeșile, regele Constantin admite antantei o dorință, fără să supere în acelaș timp alianța noastră. Nu este însă politică «grecească», în sens de ironie, cum cred cei cari nu au elementele de judecată mai profundă asupra acestor vremuri, ce sunt menite se aducă la echilibru cumpăna dreptății între toate popoarele Europei, mari și mici, atitudinea Greciei de azi.

Nu, căci vedem, că Germania protestează numai întru atât față de concesiile pe cari Grecia neutrală li-ar face antantei, ca aceste concesiuni se nu meargă prea departe.

Va se zică, Germania în conțelegere cu noi înțelege prea bine situația dificilă, în care se găsește Grecia între cele două mari părți beligerante, și știindu-o cinstită în neutralitatea ei, nu-i cere mai mult decât ea poate se facă acum, când e ajunsă în strâmtoare.

Și tot așa se prea poate, ca România se fie adusă în analogă situație: Rusia se-i impue trecerea de trupe peste Dobrogea. Ce va face România în cazul acesta, nu putem ști. Dar se admitem, că și ea va preferi o politică «grecească», în locul unei aventuri belgiene. Care va fi urmarea? Avem ferma convingere, că așa cum stau lucrurile astăzi, puterile centrale vor isprăvi cu atât mai scurt și cu atât mai bine pe frontul oriental, ceace aveau dela început de isprăvit la vest și la est.

Și la tot cazul neutralitatea celor două state mici din orient, neutralitatea sinceră și susținerea ei până la maximul unui posibil fără de vărsare de sânge de prisos, va folosi cauzei noastre și a lor mai mult decât politica de neutralitatea cea mai falsă sau cum s'ar zice — «belgiană».

Iar dacă, cum am dori noi, România se simte atât de tare, ca se primească un ultim al Rusiei cu arma, nu la picior, ci drept înainte, — credem că aceasta ar fi atunci politica cea mai românească ce ar putea-o face regatul nostru vecin, ai cărui oameni conducători vor ști de altcum mai bine ce vor și ce se poate înfăptui, ca nu numai țara românească se iasă bine din această învălmășeală, ci prin hotărârea ei cuminte și asupra noastră, acelor ce am vărsat atâta sânge pentru scumpa noastră monarhie habsburgă, să se reverse razele unui mai bun și mai frumos viitor în patria, pentru care deaproape două mii de ani am luptat, luptăm și vom lupta oricând ni se va cere, cu arma oțelită, dar pentru dreptatea ce îi revine acestui trainic, loial și brav popor, poporului român!

Situația războiului.

II.

Pe teritoriul rusesc războiul nostru a luat de mult caracterul unui războiu de poziții, adecă așa cum noi (Germanii) îl înțelegem. Nu rămănem numai pe lângă respingerea trupelor rusești întregite și lăsate se mai respire și ele, ci contraatacuri proaspete și succese înviorează prețutindenea acțiunile noastre de războiu între Riga și Cernăuț, făcând se crească la contrarii noștri din Rusia sentimentul încordării. Ziarul rusesc «*Rieci*» caracterizează cu onestitate suprinzătoare starea aceasta de lucruri, care nici pe departe nu corespunde dispoziției de învingere, pe care ar vrea să o provoace rapoartele oficiale ale statului major rusesc.

Concedem cu tot dragul Rușilor, că atacurile lor sunt esecutate cu mult dispreț de moarte și că dela primirea comandai supreme din partea țarului asupra trupelor rusești a cam dispărut micimea de suflet, care evident că exista mai nainte între ofițerii superiori rusești. Dar cu aceasta nu recunoaștem pe seama contrariilor noștri din ost nici o îndreptățire de a învinge. De masse mari nu va duce lipsă Rusia niciodată, și dintr'o populațiune de 170 milioane se mai pot scoate multe sute de mii, pentru a fi îmbrăcate în uniforme. Câtă vreme acest indulgent popor se lasă se fie târât la junghiere, țarul nu poate ajunge în perplesitate în privința armatei, mai ales, că pe destoinicie, echipare, înarmare și îngrijire nu se pune prea mare pond cu privire la trupele sale.

În ce stare se află chestia munițiilor în Rusia, nu se poate ști și nu se poate spune. Trebuie să fim precauți și se nu vorbim de o lipsă generală de muniții. Esperiența ne-a învățat și ni-a arătat, că lipsa aceasta se arată numai pe unele locuri, și de sine înțales, că importanță are numai atunci, dacă se ivește acolo, unde poate împedeca planurile de operațiune. Mie mi se pare, că raporturile rele de comunicație din Rusia, insuficientele prestațiuni ale funcționarilor rusești, și apoi confusia ce se naște din multele ordine și contraordine date în jurul transportării muniției, — sunt mai mult de vină, că lipsește muniția la anumite ocațiuni, decât greutatea fabricării, ori a aducerii de muniție din țările aliate, sau din America. Ca dovadă poate să ne servească enorma pradă pe care am pus mâna la Novogeorgiewsk, în muniție. Și tocmai pe timpul acela s'a fost motivat retragerea grabnică a brăului gros rusesc cu marea lipsă de muniție la trupele rusești.

Rușii trebuie se recunoască, cumcă pe noi nu ne sparie ideea campaniei de earnă, a războiului de earnă pentru poziții, care ne stă înainte. Dar speranța naivă, că se va întâmpla con-

trarul, a existat în cercurile militare rusești; acum însă vor renunța și ele la această speranță. Presa rusească stabilește de altă parte, că pe întregul front german se desvoaltă o muncă febrilă și că esperințele noastre din cele cincisprezece luni de războiu vin explozate cu multă rafinerie, ba că în secret ne ocupăm și cu ideea re-începerii atacurilor, prin urmare, frontul rusesc trebuie se fie pretutindenea tare ca metalul, pentruca Nemții să nu-l poată sparge.

E evident, că pe contrarii noștri îi atinge foarte neplăcut continua și neinterupta muncă și vigilență pe care o desvoltăm în acest războiu de poziții. Pe linia dela Duna au schimbat foarte puțin starea lucrurilor luptele date în săptămânile din urmă. Armata lui Below operează cu multă indulgență și cu multă economie în privința materialului omenesc, dar totodată surprinzător când e să fie explozate ocaziunile favorabile. În armata germană nu este om, care să mai tragă la îndoeală capitularea orașelor Riga și Dünaburg. Vorba e numai de aflarea momentului potrivit, pentru a fi explozată și adus în consonanță cu situația generală. Luarea orașului Riga e legată de anumite greutăți speciale, de cari însă noi nu ne speriem. Iar Dünaburgul, așa se spune, că e prima fortăreață mare, întărită după principiile stabilite în cursul actualului războiu. La cucerire nu vor fi de nimic numai puternicile întărituri cimentate de către artileria noastră grea, ci vor trebui se fie nivelate și ridicăturile rafinate de pământ, prefăcându-le în gard favorabil pentru apărare. E acesta un războiu de poziții, pe un front îngust, dar greu.

Incerările de înaintare a Rușilor între Dünaburg și Wilije stau fără păreche în ce privește încăpăținarea și aducerea de jertfe. Se pot asemena numai cu cele din eara anului trecut întreprinse în Carpați. Acolo și-au epuizat Rusii puterile, fără a fi învâțat ceva. Pe teritorul lat și mocirlos dela Pripjet noi după începerea operațiunilor în Sârbia ne-am restrâns la luptele de defensivă, cari au fost încoronate de succes. Armata lui Linsingen înțelege bine cum are se deslege problema cu care a fost încredințată: de a împiedeca la Kowel spargerea frontului prin Ruși.

Păstrarea pozițiilor din partea trupelor dela celelalte fronturi, din Volhinia și Galiția de ost, înseamnă pentru Rusia o simțitoare încrucișare a strategiei sale politice. Pentruca de acest caracter era pășirea armatei lui Iwanow. Jertfele pe cari le aduc zilnic armatele noastre în acest teritor de luptă, au fost remunerate și vor fi

și mai mult remunerate. Ele împedecă liberarea de trupe rusești, spre a putea fi trimise în Balcani, și deschid tot mai bine ochii României, ca se vadă, cât de deplorabilă e situația militară a Rusiei pe câmpul de războiu!

Războiul.

Dela frontul răsăritean nu e nimica de înregistrat. Situația e neschimbată. La frontul dela apus trupele germane au făcut mari stricăciuni în pozițiile trupelor engleze, prin subminare.

La frontul italian au fost atacuri la capul de pod dela Tolmein și la Monte san Michele, dar au fost respinse de trupele noastre. Presa din statele neutre consideră situația Italiei de foarte desperată. Cu jertfe mari nu poate ajunge la nici un rezultat real. Ce câștigă Italienii în teren peste zi, perd earăși seara, ori în cursul nopții.

În Sârbia trupele noastre austro-ungare au intrat eri în Plevlje și au luat dela Sârbi și câteva înălțimi însemnate, iar Bulgarii au intrat în orașul Prizrend, unde Sârbi au fost rău bătuți. Dintre ei 15.000 au ajuns de nou în captivitate. Regele Petru și cei din jurul seu au fugit din Prizrend la Scutari. Au făcut călare, pe frig și ger, un drum de 36 ore, lipsiți de alimente. Orașul Monastir e evacuat și probabil că Bulgarii și-au făcut deja intrarea și în acest oraș dela margine, și atunci Sârbi nu mai au ce perde, pentruca întreagă țara lor e în mâinile altora.

«Ajutor neașteptat!...» Ziarul semioficios «*Temps*» publică o telegramă a corespondentului seu din Petrograd, care pe basa unei imputerniciri primite deadreptul dela ministrul de externe rusec trimite solie la Paris, cumcă în timpul cel mai scurt Rusia se vor afla pe pământul Bulgariei. Rusia va împărtași pe Sârbi de un ajutor neașteptat de mare!... Oricât de mare se fie însă acest ajutor neașteptat, promis mereu, dar încă netrimis Sârbiei, credem că el se trimite prea târziu, pentruca se trimite Sârbiei, care nu mai există, nici ca stat, nici ca putere militară.

Deschiderea parlamentului. Marți, în 30 Noemvrie n. s'a făcut deschiderea noiei sesiuni de războiu a parlamentului ungar. Dieta a ținut ședința la orele 11 din zi, iar casa de sus la orele 4 seara. Ședința dietei a fost condusă de presidentul Beöthy Pál, care după cetirea rescriptului prealalt, referitor la convocarea sesiunii, a rostit o vorbire mai lungă, în care a spus pe larg situația în care s'a aflat și se află țara în urma războiului iar la urmă a propus, ca dieta se trimită telegramă omagială Regelui și telegrame de salutare comandanților armatei: Arhiducelui Fr deric și Arhiducelui Eugen, apoi parlamentelor din Germania, Bulgaria și Turcia.

Propunerea s'a primit din partea dietei. Membrii guvernului prezentează apoi mai multe proiecte de lege, și anume: despre indemnarea pe șase luni, despre înființarea unei centrale a institutelor financiare, despre împedecarea speculei cu alimentele, despre valorificarea gazelor minerale din Ardeal, despre chemarea la servicii militare, în interiorul țării, a celor de 50—55 de ani, etc. S'au împărțit toate între diferitele comisii. Mercuri s'au adresat interpelări guvernului, din partea mai multor deputați. La sesiunea aceasta de războiu a dietei iau parte, după cum scriu ziarele din capitală, și deputații naționaliști români. În casa magnaților ședința a fost deschisă și condusă de către baronul *Samuil Josika*, presidentul casei de sus. Au fost de față mulți magnați. Conte Berchtold, fostul ministru de externe, s'a prezentat în uniformă de căpitan de dragoni, venind de pe câmpul de războiu, împreună cu alți mulți magnați. Dintre deputații din dietă 104 sunt înrolați la miliție și fac servicii patriei la diferitele fronturi. Toți sunt însă concediați pentru durata sesiunii parlamentare. Astăzi, Vineri, dieta fine ședință formală, iar ședințele meritoreale se încep Marți, în 7 Decemvrie.

Din România.

Deschiderea corpurilor legiuitoare române.

Duminecă, la orele 12 din zi, după oficiarea chemării Duhului sfânt la mitropolie, prin însuși I. P. S. Sa, Mitropolitul-Primat *Conon*, asistat de înaltul cler mitropolitan, — s'a deschis sesiunea parlamentară în București, prin Maiestatea Sa, Regele *Ferdinand* care a cetit în fața deputaților și a senatorilor următorul mesaj de tron:

«Domnilor Senatori, Domnilor Deputați!

Sesiunea din anul acesta se deschide în mijlocul aceleiași îngrijorări, ca și cea din anul trecut. Războiul care însângerează lumea împrejurul nostru urmează cu înverșunare crescândă. Noi state au intrat și ele în luptă, dând astfel conflictului european proporții tot mai întinse.

Această situație ne impune și mai mult datoria de a uni silințele noastre în vederea apărării marilor interese ale României, ridicându-ne toți cu mintea și cu inima mai presus de orice alte preocupări.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați!

În sesiunea ce se deschide astăzi veți avea a vă rosti asupra diferitelor proiecte de legi și de credite, pe cari guvernul meu vile va supune spre a putea face față acestor grele împrejurări, (aplauze) și nu mă îndoesc nici de înțelepciunea cu care le veți cerceta, nici de patriotismul luminat cu care le veți asigura sprijinul Domniilor-Voastre. (Aplauze).

În deosebi sunt convins, că veți continua a îndestula nevoile iubitei noastre armate, (aplauze) care a știut în totdeauna să se arate demnă de dragostea și de încrederea țării și pe care se întemeiază mai mult ca oricând situația ce se cuvine României. (Aplauze).

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați!

Plin de credință în viitorul scumpei noastre Români, rog pe cel A-tot-Puternic să vă binecuvinteze lucrările.

Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă. *Ferdinand*.

Maiestatea Sa, Regele *Ferdinand*, care era însoțit de Moștenitorul tronului, Alțea Sa Regală, Principele *Carol*, a fost salutat cu aplauze și urale sgomotoase, la intrarea în sală, precum și la eșirea din sală. Războinicii din parlament au încercat să conturbe ordinea și liniștea, intrerupând pe Maiestatea Sa cu strigări de: «Jos Nemții! Jos guvernul Jos Ungurii! Trăiască Ardealul!...» Strigătele lor desperate au fost însă înăbușite de aplauzele și aclamările celor din majoritate. După deschidere, când Regele nu mai era în sală, cel mai nespălat dintre războinici, Constantin Mille, directorul «Adevărului» și al «Dimineaței», amicul Drumarilor și al Tăslăuanilor noștri, a fost pălmuit, trântit pe jos și dat afară din incinta parlamentului.

Camera a ales president earăși pe domnul M. Ferechide, iar senatul pe domnul B. Missir.

Din protopresbiteratul Făgărașului.

— 28 Noemvrie 1915 n.

Despre cazul de moarte al notarului pensionat, director de bancă la «Venețiana», presedinte al comitetului parhial și membru al multor corporațiuni naționale și bisericesti, *Gheorghe Comanicu* din Veneția-fericioră, în protopresbiteratul Făgărașului, s'a lăsat notată în Nr. 120 al «Tel Roman» dela 14/27 Noemvrie 1915.

Cuvine-se însă a se scrie ceva mai mult din viața acestui bărbat. Compun deci acest mic raport spre stirea și orientarea cetitorilor, spre mângăierea și edificarea lor.

Gheorghe Comanicu a fost o figură însemnată pentru trecutul și viitorul comitatului și protopresbiteratului Făgăraș.

Născut din părinți țărani, harnicii economi Matein și Lincea, la anul 1848, a fost dat la școală în Brașov, unde la 1862 a deșur matura la gimnaziul român din acolo.

La 1866 în Veneția-inferioară se înființează o școală capitală de al cărei membru eforial a fost ales, și apoi în 1868 devine ales învățator, iar în 1869 și director al acestei școli. Lucră cu desinteresare pentru prosperarea acestui focular de lumină națională, alături cu alți dascăli distinși: Tătar, Nistor etc. 12 ani.

La 1877 devine ales notar cercual, după ce la 1875 a legat căsătoria fericită cu fiica preotului din Bran, *Elisabela Moșoiu*. Oficiul notarial l-a purtat 24 de ani, cu cunoștințe temeinice și cu vază mare, fiind și ca notar naționalist bun, și purtând o cancelărie centrală deschisă pururea pentru ori și cine, de unde cei-ce li treceau pragu esean deplin înmuriți în toate chestiile civile, bisericesti și școlare.

Dela 1901 înceace, ca notar pensionat, zelosul om înființează banca «Venețiana», pe care o conduce ca director și presedinte până la moarte, timp de 14 ani.

Mult s'a distins *Gheorghe Comanicu* pe terenul bisericesc, ca membru al comitetului parhial și presedinte, și ca membru în toate perioadele al sinodului protopresbiteral al tractului Făgăraș, în cari cuvântul lui era apreatat totdeauna.

Ca membru al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura pomorului român» dela întemeiere și al societății pentru «Fondul de teatru», *Gheorghe Comanicu* n'a lipsit dela datorițele sale.

FOISOARA.

Insemnătatea cărților bisericesti

din primele trei veacuri ale literaturii românești.

— Conf-rență. —

(Urmare.) De Gh. Maior.

Ortodoxismul își împropătează puterile. Orientul se ia la luptă cu protestantismul și catolicismul apusean. Un Petru Movilă, odraslă domnească din Moldova, ia conducerea de pe scaunul vladicesc al Rusiei-Mici, pornind o aprigă mișcare culturală, chemând la viață pe toți ortodocșii înlemniți par'că până atunci. Varlaam încă se atasează, dar activitatea și o îndreaptă în senz românesc. Cu deosebire contra calvinismului se chiamă la Iași un sinod în 1642, care trei luni de zile desbate și combate. Din frământările acestui sinod porneste cârticea românească alui Varlaam, ca răspuns la catehismul plin de otravă al calvinilor ardeleni, pe care catehism îl găsize la Udriște Năsturel, cărturarul mai de seamă al Muntenilor pe acel timp.

Dar tiparul lucrare și până atunci. Tinarul dela Trei-Ierarhi trei cărți scoate și toate trei românești; pe una între șlovele rosii ale titlului scrie cu mândrie, că e «pe limba țării»; și toate trei cărțile cu un caracter distinctiv; sunt de lectură pentru

neteologi în primul rând, și făcute «pe înțelesul oamenilor, pentruca să înțeleagă fiicine și să învețe și mărturisească minunate lucrurile lui Dumnezeu». *Învățăturile* sale (Cazan) Varlaam le întinde ca «un dar limbii românești» și la «toată semintia românească» de pretutindene, ce se află pravoslavnică, într'această limbă». Alături cu el adaugă la dar și Eustatie, tretilogofătul lui Vasile Vodă Lupu, scoțând din Zărnava, Vlastaris și Harfenopolu, direct din «limba cea mai ascuțită și mai subțire de toate limbile — ce se zice elenească» — *Pravila aleasă*, și *Șapte taine a Beseareicii*. Să nu uităm însă, că Varlaam își adună Cazan (1643) «din toți tălcovnicii Evangheliei dascăli Beseareicii noastre».

E evident și din schițarea aceasta neînsemnată, că activitatea literară moldoveană, mai bine zis a lui Varlaam, are un scop întreit: apărarea pravoslavniciei, problema limbii românești și al învățării. Cunoaște tot ce s'a făcut în privința asta, și vede și neajunsurile celor făcute. Ortodoxia noastră amenințată, limba întortochiată și veche de tot, țărarul trebuia învățat, dar în limba cărților coresiene nu se putea. Nu e de ajuns când vrei să înveți, ca să traduci o carte, care poate nu e clară și poate plină de greșeli; compari mai multe. Învățăturile le scoate din totii tălcovnicii și le trece mai întâi prin sufletul românesc adevărat, le îmbracă în haina care o cerea

el, și numai apoi o întinde țăranelui, ca o lectură aleasă și plină de farmec. Limba lui, limba cu deosebire trebuie remarcată, frumosul lui dar! Acest fu ridicat din mijlocul țărănilor a aflat care e limba cea adevărat românească, care trebuie ridicată, înălțată, întărită, îmbogățită, «limba dela țară pe care — cum zice dl Iorga — n'o puteau stăpâni streinii și curtenii din Țara Românească». Ascultați cum vorbește de frumoș: «Însă plânsul acestora se va întoarce într'u bucurie, că va sosi binele și cinstea lor, și mărimea netrecută: atunce se va arăta Domnul Isus Cristos pre nuări, nu pre aceștia nuări ce plouă și întunecă soarele, ce pre cei de aur, în toate felurile de vâpșele podobiti, și frumoși, cu oști de Irgeri nenumărați și înaintea lui se vor aduna toate limbile, și va judeca cum spune Svântuta Evanghelie... În asemenea limbă de cristal își toarnă învățăturile, scoase din multe cărți, deci prelucrate, dar sunt părți, în cari tractează viețile sfinților venerați de Români, prelucrate în așa fel, că nu greșeste nimeni de le va socoti ca originale.

Iată modelul de limbă și cugetare al vestitilor cronicari, dintre cari Grigorie Urcheche peste patru ani dela aparitia Cazaniei își încheia scrierea, făcând cu Varlaam împreună începutul adevăratei noastre literaturi.

Oălăuz't de succesele literare ale lui Varlaam lucrează și vladca dela 1658 din

Huși, Dosofteiu, cel care «multe limbi știa... și adănc din cărți știa». Din bună vreme scoțând din multe cărți, largăște gândul lui Varlaam, lucrând și el Viețile sfinților, muncă, ce trecea târziu la tipar (1685) «asemenea căreia însă nici vecinii nu aveau pe limba lor» (Iorga).

Privirea lui se îndreaptă spre Psaltire. Il isoitea gândul să o traducă în versuri, amintindu-și de frumoasa traducere polonă alui Kohanow-ky. Înainte de asta trebuia să abă o pătrundere adăncă a textului și o traducere mai întăi în proză, ca să folosească un termen necorăspunzător, spre deosebire de vers, publicându-o în 1680 cu text slavo-român. Traducerea era gata înainte de publicare cu 14 ani, căreia i-a urmat îndată versificarea, o muncă de cincă ani. Psaltire în versuri! O traducere în versuri a acelei poezii, care în accente șea de puternice prinde atât de conșcis toate manifestările unui suflet omenesc, fără a daursi este o imposibilitate. Deci în lucrarea aceasta vom putea urmări mișcându-se și sufletul românesc. Vom găsi amplificări și adausuri, prinzând în ele chiar și chestiuni locale și nu fără interes. Iată textul: «Cantați Domnului cu alăută, cu alăută și glasul de psalmi, cu trimbă ferecate și cu glas de trimbă de corn», ce formă plastică îmbracă în versul lui Dosofteiu:

Cantați Domnului în strun,
În cobuz de versuri bune,

Cu soția sa *Elisabeta* născută *Moșoiu* a avut 7 fete și 1 fiu: *Engenia*, *Mărioara*, *Elisaveta*, *Valeria*, *Valentina*, *Evira*, *Avrica* și *Octavian* cari măd te așa le-a educat de corespunzător, încât toate au devenit soții de preoți, notari, directori școlari și asesor: *Vrgil Pop*, *Mhail Ganea* și *Emil Cioran*, preoți, *Gheorghe Pop*, *Ion Tulbure* notari, *Mateiu Mateiu* tov director și *Aurel Călineanu*, asesor.

Gheorghe Comaniciu a lăsat și o fundațiune de 2000 cor. pentru meseriașii noștri.

A fost înmormântat rînit, în fața unui public ales și numărös. orin preoții: *Nicolau Aron*, *Traian Păcală* (Galati), *Ioan Manoiu* (Șimon), *Nistor Popa*, *Sentimiu Popa* (Veneția sup.), *Cornel Pop* (Părău) și *Gheorghe Bărescu* (Comana sup.), ținându-i o potrivită predică *Nicolau Aron*.

Odihească în pace!

Nicolau Aron.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători. „Intrarea în biserică”, numărul cel mai deoapoe al ziarului nostru va apărea *Mercuri* la ora obicinuită.

Monarhul către Mackensen. Într'un autograf foarte elogios Maiestatea Sa, Monarhul nostru, încunoștiințează pe mareșalul *Mackensen*, că drept recunoștință pentru destoinicia cu care a condus și terminat cu strălucit rezultat campania în contra Sărbiei, i-a conferit crucea militară pentru merite clasa I, cu diamante și cu decorația de război, iar subcomandanților sei, generalului de artilerie *Gallwitz* și generalului de infanterie *Kövesz*, crucea militară pentru merite clasa I, cu decorația de războiu.

Resultatul acțiunii noastre în Balcani. Dela cartierul presei de război se anunță următoarele: În cursul ofensivei noastre de opt săptămâni în contra Sărbiei, dușmanul a pierdut: cam 120 mii soldații căzuți în captivitate, 100.000 morți și răniți și 540 tunuri. De oarece armata sârbească n'a avut mai mult de 300.000 soldați, rămăștele împraștiate ale sârbilor vor fi a-bea de 70-80 mii de oameni. Acest rezultat colosal l'am obținut cu pierderi relativ foarte neînsemnate: sânt pierderile cele mai mici, în raport cu toate celelalte evenimente ale războiului universal. Multămită deosebitelor și grijii ale serviciului sanitar, deși regimintele noastre au stat în atingere nem jlocită cu centrele sârbești bătute de epidemie, soldații noștri n'au suferit de nici o boală infecțioasă.

Medalii pentru invalizi nedecorați. Numeroși invalizi din război n'au primit încă distincțiile, de care s'au făcut vrednici. Comanda supremă a armatei are intențiunea să decoreze pe toti acești ostași, cari și-au împlinit datoria. Invalizii, cari și-au pierdut o mână sau amândouă, un picior sau ambele, sau cari au rămas orbi, sau au suferit altă pagubă însemnată, vor fi întrebați în forma unui proces verbal, pe temeiul căruia au să se facă apoi distincțiile.

Și din ferecate surle;
Viersul de psalomi să urle, —
Cu bucin de corn de bour
Să răsună până în nour.

Sau: „Pusu-ne-ți pe noi într'u prigonire vecinilor noștri și vrăjmasii noștri ne-au prigonit pre noi”:

Ce ne lași cătră pedepșă în vreme lungă:
Ne-ai hrănit-ne cu pâine de plânsură
Și ne-ai adăpat în lacrimi cu măsură;
Lași de sântem megieșilor de pradă
Și pizmașilor de price și de sfadă.

Iatăș ceva nou pornind dela biserică: **versificatia românească.** Până aici nu se făcuseră decât niște încercări fără vlegă, cari nu cunoșteau alt ritm și altă rimă decât cea pe care le-o dicta puțin arzul; s'au găsit unii, cari după model strein numărău silabele, dar nici în unele, nici în altele nu era dub. Dozofteiu găsește poezia de imitat: nu la strein, ci la popor. a cărui poezie avea un trecut de veacuri. Simțise și el, ca și *Varlaam*, farmecul și gingășia limbii poporului, și e atât de încântat, încât crede, că ea poate fi primită și în biserică, ce le și spune *Montenilor*, cari erau de altă părere. Așa ajung el să se gândească la cârti de slujbă în românește. Vechea „sărbie” s'a uitat și preoții (el nu se gândește la mireni ca *Varlaam*) odată vor trebui să folosească limba poporului în slujbă. Pentru ei traduce așa de frumoș „*Paremile de peste an*” din grecește, izvodeste *Liturghia*, *Molitvelnicul*, un *Acaftist*, și lucrează și la o *Casanie*.

Cetăți cucerite. Trupele austro-ungare, germane și bulgare au cucerit până acum următoarele cetăți: În *Belgia* 5, și adică: *Liège*, *Huy*, *Namur*, *Dendermond* și *Anvers*. În *Franta* 12: *Longwy*, *Montmedy*, *Givet*, *Laon*, *La Fere*, *Maubeuge*, *Lille* și cinci locuri fortificate mai mici. În *Rusia* 15: *Ivanogorod*, *Varsovia*, *Novo-Gheorgievsk*, *Pultusk*, *Przarnit*, *Roza*, *Ostrolenka*, *Lomza*, *Osnoviet*, *Grodno*, *Olita*, *Kovno*, *Brest Litovk*, *Lutk* și *Dubno*. În *Sărbia* 8: *Belgrad*, *Serendria*, *Pojarevat*, *Negotin*, *Zaejar*, *Kniazevat*, *Pirot* și *Nis*. La oaltă 40 de fortărete. — Impătrita întregere. În fața acestui număr, nu poate să arate alte enceri, decât vre-o două vechi întărituri, ocupate în vârful peninsulei *Galipole* și *Cingtaul*, din orientul depărtat, dar și acesta cucerit de armele japoneze.

Prețul chibritelor n'are să fie urcat. Fabricanții cartelați de chibrite, în setea nepotilită de câșt și-au scumot marfa, deși este cu mult mai slabă astăzi, decât era când se vindea cu prețuri moderate. În considerare că și la domni fabricanți cartelați apetitul vine mîncînd, s'au socomotit să mai scumpească prețul la gase filericiutiute de chibrite. Au și trimis o deputate la ministrul de finanțe *Teleszky*, să ceară încuviințarea schimbării prețului la 6 filerici. Ministrul însă a binevoit a respinge dorința patrioților fabricanți, aducându-le aminte, că au urcat odată prețul acestui important articol de comerț, și să se mulțumescă cu atât.

Criză în Franța? Din Paris se vestește, că aventura antantij la *Salonic* are să se sfărșească cu o criză ministerială în Franța. Ba nu numai poziția lui *Briand* ar fi zdruncnată, ci și a prezidentului *Poincaré* din fruntea republicei.

Banda micilor spărgători. Poliția clujană a pus mîna pe o bandă compusă din cinci elevi, gimnazisti și dela școlile civile din Cluj. Tinerii decăzuți aveau obiceiul să fure, în mod sistematic, paltoanele din coridoarele institutelor. În timpul din urmă s'au hotărât să facă o întreprindere mai primjitoasă: au intrat într'o noapte în locuința de vară a unui proprietar, au spart ușile, — proprietarul vilei se mutase în oraș, — și au furat ce au găsit: albături, perne, plapome, haïne, o agintărie și alte lucruri. În ziua următoare le au vîndut apoi pe la anticari. Poliția prinzându-i, s'a făcut arătare la furul competent. Spărgătorii de bune speranțe se îflă deocamdată în peza părinților.

Concert de binefacere la Unicum. Astăzi *Vineri*, în 3 Decembrie n., se tine concertul artistei *Selma Homighberger* în sala dela *Unicum* în Sibiu. Programul cuprinde bucăți alese din: *Bechovs*, *Schumann*, *Chopin*, *Schubert* și *Liszt*. Venitul concertului este menit pentru vădovele și o fanii rămași după ostașii sîbieri căzuți în război. Inceputul la 8 ore seara.

† **Aurel Millea**, notar al comunei *Fofeldea*, după un morb grav, și-a dat sufletul în mîna Creatorului *Marti* în 17/30 Noembrie a. c. 6 1/2 ore a. m. în al 54-lea an al vieții sale. Rămăștele sale pămîntești s'au așezat spre odhnă eternă în cimiterul comunei *Fofeldea*, ieri *Joi*, în 2 Decembrie n., la orele 2 după amiază. Fie-i memoria binecuvîntată!

Iată ce ne dă biserică *Moldovii* în secolul XVII. Sufletul românesc aici începe, modest, dar începe să se manifeste. Acum și aici începe literatura propriu românească. Cu-ărtirea, unificarea și îmbogățirea sunt probleme, cari se străvăd în produsele acestui pămînt românesc. Ardealul n' dă traduceri de cârti sfinte, fiindcă streinii la textele lor se provoacă și le interpretău. *Moldovenii* sar să-i apere în legă strămoșească. În hegând astfel o viață culturală comună, vie. Impreună dau un puternic avînt limbii, care nu aștepta decât un eveniment literar, care s'o declare cu puțină modificări de limbă literară.

Să vedem însă ce s' petrece în vremea aceasta în *Montenia*. Ne-am fost oprit la *Cezania* din 1642. Țara asta încă nu era streină de ce s'a făcut în celelalte colțuri românești.

La 1651 apare *Mistiri* sau *Sacrament*, cu cheltnia'a mitropolitului *Stefan*, pentru preoți, ca să înțeleagă rost l tainelor. Cu un an mai tîziu „de pre elineaste pre cuvinte proaste românești” se traduce și se tipărește „*Indreptarea legii*”, munca unui *Ardelean*: *Daniil Panonianul*, vlad ca nostru de mai tîrziu. *Gardul*, e vădit, nu i decât imitația faptei lui *Eustatie* (Șapte taine și *Pravila* aleasă); comunitatea vieții culturale ei mai vădită (*Daniil* ajunge vladică în *Ardeal*, căruia îi împărtășește rezumatule *muntene*).
(Va urma).

Gloanțe dum dum. Guvernul bulgar de nou a protestat la guvernele statelor neutra-le înotriva faptului, că trunele engleze și franceze întrebuintează gloanțe dum-dum. Stăpînirea bulgară declară, că va fi nevoită să se folosească de represalii.

Prestigiul învingătorului. Marea autoritate, de care se bucură în fața italienilor armele biruitoare germane, se vede din atitudinea cenzurei italiene. Neîntrecutul *D'Annunzio* a comis adică o nouă odă, unde este executat fără milă, între alții, și împăratul *Wilhelm*. Cenzura Italiei însă a sters toate strofele, în care este atacat suveranul german. Este multă nădejde, că prestigiul învingătorului nu se va opri aici, ci va cumini și pe cei chemați anume să ceară pace.

Bani scoși din circulație. Bancnotele vechi de 20 coroane, cu data de 20 Ianuarie 1907, se primesc ca plătire numai până în 31 Decembrie 1915. După termenul acesta bancnotele numite se pot schimba numai la Banca austro-ungară până în 31 Decembrie 1916.

Intru eternizarea memoriei ostașilor noștri căzuți. Donoul *Octavian Vestemianu*, sodal măsnișt tipograf, întru eternizarea memoriei mult regretatului și bravului său frate *Demetriu Vestemianu*, fost măestru covrigar, înrolat în *Faur* c. la honvezi și căzut în 3 Iunie c. pe câmpul de războiu, dărucește cor. 10 la fondul *Andreiu* baron de *Șaguna* pentru ajtoarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostas lor noștri căzuți pe câmpul de onoare. Pentru prios, dorînd odhnă lină celui căzut pentru tron și patrie, exorimă necere multumite: *Victor Tordășianu*, prezidentul Reuniunii măsneriașilor sibiieni.

Multămită. În numele comitetului parhial gr. or. român din *Veneția* de jos se aduce și pe această cale multămită pentru augmentarea fondului meseriașilor „*George și Elisaveta Comaniciu*” din *Veneția* de jos, din prilejul trecerii la cele vecinice a fondatorului, prin următorii: *Elisaveta Comaniciu* văduvă din *Veneția* de jos 20 cor., *Vrgil* și *Engenia* Pop, paroh în *Cristian* 10 cor., *George și Mărioara* Pop, notar în *Părău* 20 cor., *Mateiu Mateiu* tov. dirig. în *Veneția* de jos 10 cor., *Mhail* și *Valeria* Ganea, paroh în *Veneția* de jos 20 cor., *Ivan* și *Valentina* Tulbura, notar în *Galat* 20 cor., *Emil* și *Evira* Cioran, paroh în *Rășinar* 10 cor., *Aurel* și *Aurelia Călineanu*, as. cons. în *Arad* 20 cor., *Octavian Comaniciu*, teolog din *Veneția* de jos 10 cor. Total 140 cor. *Veneția* de jos. la 29 Noembrie 1915. *Mhail Ganea*, paroh.

Goriția. Rapoartele oficiale militare constată, că italienii, în foria neputinții lor de a înainta, au bombardat și prefăcut în ruine orașul *Goriția* sau *Görs*. A dispărut va să zică un minunat oraș, care fusese odinioară plin de viață și de artă. Palatele și vilele sale purtau în exteriorul lor gusturi aristocratice. Cetatea din oraș a existat și în secolul al zecelea, cum se vede din desemnuri medievale. Cetatea de acum a fost clădită în veacul al 16-lea. De atunci datează și cea mai veche biserică din *Goriția*. Domul din *Goriția* este unul din cele mai frumoase monumente, cu icoane de *Tintoretto* și *Palma Vecchio*, și cu alte comori de mare pret. Muzeul conține obiecte valoroase de artă bisericască. Grădini bătrâne, cu olivi, smochini și chiparosi, înverzau în jurul clădirilor. Orașul avea caracter italian. Astăzi e praf și cenusă. Tururie celor ce se laudă că iubesc arta, au distrus frumusețile *Goriției* romantice.

Bioscopul Apollo. Numai *Vineri* în 3 Decembrie n. 1915 se va reprezenta următorul program: *Călătoria în Abyssinia*, două natură. Port din *Elveția*, două natură. *Călătoria de logodnă* a lui *Teddy*, comedie. *Troica*, dramă în 2 acte. *Moritz* ca tîntas, comic Secretul unui lac, poveste detectivă în 2 acte. În rolul principal: *Nick Winter*.

Multămită.

Pe toti aceia, cari în marea noastră durere cauzată prin decedarea iubitului și nențătului nostru fiu, respective sot, *Enea Medean*, căzut cu onoare pe câmpul de luptă, au împărtășit durerea noastră și n'au adresat condolențe și cuvinte de mîngăiere, îi rugăm să primească profunda noastră mulțumită.

Sebes, 18 Noembrie v. 1915.

Sergiu Medean, protooesbiter.
Văduva Victoria Enea Medean.

Teatru.

(x) Au câte odată necroc și scriitorii, și încă tocmai dela aceea, la cari s'au gîndit mai puțin, sau nu s'au gîndit de loc.

Autorul *Carol Schöherr*, care este deperit de a fi un mare talent dramatic, adusese pe scenă în anii trecuți, câteva tablouri istorice din vremea, când romano-catolicii prigoneau rău pe credincioșii de alte confesiuni. Preoțimea atinsă a găsît în piesa aceasta, cu titlul *Patrie și credință*, o tendență jignitoare pentru trecutul bisericii a-nusene. A și intervenit în numeroase oraje și a izbutit să obțină oprirea reprezentațiilor dramei lui *Schöherr*, sub cuvînt, că astfel de piese contribuie la turburarea năcii între creștini. Din oprirea aceasta a izvorât faptul, că drama amintită s'inceput să se joace cu atât mai vătos pe scenele, care nu erau de părărea cercurilor preoțești romano-catoice. Și s'a jucat mult. — În Sibiu de vre-o șase ori într'o stagiune — căci lume multă dorea să audă piesa, care dese prilej la conflict între autor și între clerul a-pusean.

Licru cam la fel s'a petrecut și cu lucrarea cea mai nouă a lui *Schöherr*, cu *Femeea saticică*, interzisă în *Germania* de cenzura militară, pentru motivul, că soldatul dintr'însa își cere datoria din pricina unei femei. Dar în *Vena* cu toate acestea se reprezintă și astăzi, (poate că în formă ceva subțiată, avînd în vedere susceptibilitățile militare actuale).

Femeea saticică, reprezentată aseară, conține părți valoroase: dialoguri pline de spirit, povestiri care te farmecă, stări sufletești mișcătoare, — și în cinci acte numai trei persoane, care au fost perfect înfățișate în jocul artiștilor: *Bowers*, *Thiele* și al artiștei *Günther*.

Sămbătă, în 4 Decembrie: *Sărmanul Ionathan*, operă în 3 acte, muzică de *Milóker*.

Cărți și reviste.

Invată ne să ne rugăm. Predici de război, prelucrate de *Constantin Moldovan*, parh or. român în *Cristian*, Sibiu, Tipografia arhidiecezană. 1915. — Brosura de 80 pagne cuprinde șase predici de război, potrivite pentru a fi rostite în zile de *Dumineci* de pe amvon mai ales pe seama credincioșilor noștri dela satr. Se recomandă în deosebi preoților slujitori la altarul Domnului. Prețul 1 cor. 60 bani. Din venitul cărții se dăruce 50 la sută pentru orfanii ostașilor căzuți în războiul actual.

Note și impresii.

Decorația muntenească. Domnitorul *Muntegrului*, *Nichita*, stăpînind o țară muntoasă și săracă, s'a aflat prea adese în mare strămătorare de bani, din care l-au mai ajutat câte odată oameni buni din *Rusia* sau *Germania* sau din *Italia*.

De sine tuțeles, că la curtea mîncului regat se face multă economie totdeauna, când se poate. Ordinul *Danilo* bună oară, conferit de *Nichita* cu rară dărnicie, este fabricat subțirel din tinicheaur cea mai curată. În sfârșit, când e vorba de semn al distincțiunii, este îndiferent din ce fel de material este turnată decorația.

S'a înfăptit, că un comerciant vienez a primit odată, pentru furnisările făcute *Muntegrului*, ordinul *Danilo* clasa a doua. Bărbatul distins s'a uitat cu neceaz la steaua de tinichea, și ca să-i deo o înfățișare mai acceptabilă a comandat la un aurar să-i toarne o imitație în aur masiv și să o împodobască cu vreo două brîlante. Ordinul *Danilo*, în noua sa haină, făcea bună impresie la prilejuri de baluri și festivități.

Nu mult după aceasta, comerciantul decorat a călătorit în afaceri la *Cetinia*; *Nichita* stînd de sosirea sa l-a invitat la curte. În frac și elac, cu ordinul *Danilo* clasa a doua pe piept, negustorul s'a prezentat în audiență. Suveranul *Muntegrului* l-a primit grătos; dar cât timp a durat audiența, nu-și mai putea lua ochii dela ordinul *Danilo*, care lucea în aur și briliante pe fracul vizitatorului.

Dela o vreme negustorul se simțea gînat și se teme, că domnitorul poate să a supărat pentru metamorfoza decorației. De aceea a început să-și ceară scuze dela *Nichita*.

Dar s'a înșelut vienezul. Nobilul *Nichita* nu era supărat, ci din contră, zîmbind cu bunăvoință s'a apropiat de purtătorul decorației, i a desfăcut tosnși cu mîna și podoaba de pe piept, a deschis o cutie, din care a scos alt ordin, și animându-l pe fracul negustorului i-a zis: „Iubitul meu domn! Serviciile ce mi ai adus, meritau de mult o distincție mai înaltă: Etă, îți acord cu plăcere ordinul *Danilo* clasa întâi!”

Durere, și clasa întâi era de tinichea.

Ad. Nr. 990/1915.

(209) 1-3

Concurs.

Pe baza rezoluției Preavenerabilului Consistor arhidiecezan Nr. 11480, se publică concurs de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Ioan Capătă din Șona cu filia Șercaia, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, cu aceea observare că viitorul capelan va avea să se îngrijească în special de credincioșii noștri din filia Șercaia.

Venitele împreunate cu acest post de capelan sunt venitul din porțiunea canonică și întregul venit stolar din Șercaia.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta la subscrisul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat.

Făgăraș, la 18 Noembrie 1915 v.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Făgărașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 80/1915.

(210) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător-cantor la școala noastră rom. gr. ort. din **Chezdî Mărtănuș**, în protopresbiteratul Treiscaune, se deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul legal 1200 cor., din cari 100 cor. se computează în canton și anume a 1/4 din venitele de sub Epitracul, dela înmormântări, feștani, boteze, și tot ce capătă la Crăciun din umblatul cu iocana Sf. Neșteri, — 300 cor. dela comuna biserică prin reartăție dela popor, — 200 cor. ajutor dela Venerabilul Consistoriu — iar restul din ajutorul dela stat ca completare a salariului învățătoresc, votat.

2. Cărtir în edifiu școlii și folosirea grădinei, care nu este de 1/4 jugăr, pentru care, în caz de a nu fi îndestulit cel ales, va primi în schimb 20 de coroane.

Alesul va fi obligat a cerceta însuși Sfta biserică regulat, a conduce elevii la vecernie Sâmbăta seara și în toate Duminicile și sărbătorile la biserică, a cânta cu ei la Sfta liturgie, fiind obligat a forma cor cu elevii de școală și adulți, conform obiceiului local a ținea vecernia și utrenia peste săptămână.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta rugățile de concurs instruite cu actele necesare în termenul amintit la oficiul protopresbiterial român gr. ort. al Treiscaunelor în Brețcu (Bereczk), având a se prezenta înainte de alegere în biserică din Chezdî Mărtănuș (gara Bereczk) spre a cânta și a se face cunoscut poporului.

Chezdî-Mărtănuș, 15 Noembrie 1915.

Ioan Dan Victor Crizbășan
paroh și președ. notar.

Nr. 853/1915. Văzut:

Brețcu, 16 Noembrie 1915.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 842/1915.

(208) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Geaca** cu filia Băgaci se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne suplicile de concurs subsemnatului în termenul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta înainte de alegere în parohie, spre a fi cunoscuți din partea poporului, unde își pot lua informațiunea detaliată despre starea parohiei și a venitorilor statorite de comitet.

Cluj, la 10 Noembrie 1915.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Ca practicant

se primește un tinăr din familie bună, absolut de 3 sau 4 clase medii, precum și un

Comis

(specialist în manufactură se preferă) la Firma

Ioan Comșa & fiu
Seliște (Szelistye).

(207) 3-3

Cafea ieftină de Crăciun!

Firma noastră de import F. A. Degan în Fiume (Postafio nr. 163) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

Nr. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4-80 cor.
" 10	" Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	5 00 "
" 14	" Cuba cea mai fină	1 kgr.	5 40 "
" 15	" Cuba mărgele aleasă	1 kgr.	5 40 "
" 16	" Cuba specialitate	1 kgr.	5 80 "
" 24	" Ceylon fină	1 kgr.	5 60 "
" 21	" Iava aurie	1 kgr.	5-40 "
" 106	" "Victoria" cea mai fină mixtură	1 kgr.	5 80 "

1 kgr. Tea fină 15-20 cor.

5 kgr. se trimite cu poșta franco și vămuit prin rambursă. (204) 5-10

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Provedeți-vă la timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere.

Rugăm preoțimea noastră se recomende această firmă cu ori și ce ocaziune chiar și între străini, ești numai așa o putem scoate o bine din criza de răboiu.

A apărut în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:**Secretul succesului**

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15-20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andrian”. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărelele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini Cavalierism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Noblețea adevărată. Inclinațiile și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor demosteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca împărțirea timpului. Statornicia. Împărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus: Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**, exemplarul broșat (280 pagini format 8°) cu **2 coroane**.

Revanzătorilor se dă un rabat de 20%

A apărut

în editura Comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Acaftistul

Preșintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

În această ediție augmentată, (471 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seara și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezeieștii Liturgii. Canon de pocămintă către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune mai înainte de Ispovedanie. Învățătură pentru Ispovedanie. Rugăciunile sfinței cuminăcături. Rugăciunile după sfânta cuminăcătură. Rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune din toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu. Acaftistul Domnului nostru Iisus Christos. Canon de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciunea de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Acaftistul preșintei de Dumnezeu Născătoare. Canon de mulțumită către preșânta Născătoare de Dumnezeu. Canonul sfântului Nicolae. Cinstitul Paraclis al preșintei Născătoare de Dumnezeu. Canon de rugăciune către Îngerul păzitorul vieții omului. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cerești și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciune la deosebite ocazii. Culegere de rugăciuni la felurite întâmplări. Sinaxariu pentru tot anul. Păscălia până la anul 1960 cu explicare.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legat solid și cu gust, în culoare roșie, cu **1 cor. 60 fil.** Revanzătorilor li se dă **25%** rabat.

Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu prețul de **1 cor. 80 fil.**

Cătră Onorații mei mușterii!

Am onoare a vă încunoștiința că ofer tot felul de

bomboane și ciocolăzi

de calitățile cele mai fine, vânzare în mare și mic, mai departe ofer **Victoria Tei** de calitate bună, pachete dela 6 fil. în sus. Anunț totodată că am primit

un vagon de spirt de oțet și esență de oțet.

Cu distinsă stimă:

Hermann Herman,
Sibiu, Piața mică Nr. 29.

(205) 3-3

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Călindarul arhidiecezan pe anul 1916

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante, și anume: Un iubileu rar: Patruzeci ani de arhierie. De L. T. — Din trecutul bisericii noastre: Actul „Unirei”. De N. Iorga. — Prutul. De G. Coșbuc. — Reforma clerului în România. De S. Mehediu. — Cei doi tu vieții? De Al. Vlăduță. — La arme! De Ștefan O. Iosif. — Școala noastră și răboiul. De Dr. Ion Mateiu. — Te duci... De Maria Cuntan. — Bogăția limbei românești. Capul, mâna și nasul. De G. Coșbuc. — Chestiuni de tipic. De Mateiu Voileanu, asesor consistorial. — Târgurile. — Anunțe.

Prețul 80 fil., plus porte poștal 20 fil.

A apărut

în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preaînălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **12 cor.** Revanzătorilor se dă rabat **20%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitatea primă, și hârtie fină și trainică.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **38 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **27 cor.**

Requisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**